

Az idő anizsoképei

(részetek)

A puszpángsövények labirintusában
kart-karba öltve sétál a költő és a bikafejú szörnyeteg.
A halhatatlanság mibenlétéről cserélnek eszmét,
miközben árnyékuk megelőzi őket.
Később, mikor geometriai kérdések kerülnek szóba
(úgy mint a *quadratura circuli*,
a *trisectio anguli* és a kockakettőzés),
árnyékuk újra mögöttük halad.
Mindig félúton vagyunk, állapítja meg egyikük,
de hogy kettejük közül melyik,
arra e versben fény már nem derül.

*

Napszálltakor a szél elül,
s elnyugszik a jószág az istállóba kötve.
A hold árnyékvetése mégiscsak különbözik,
gondolja a gazda,
ki ingre vett bekecsben
az elkószált baromfi végett jár az udvaron.
A tücskök hallgatnak
és a kutyák is elfelejtenek vonítani,
mikor a lapos felől áradni kezd
Dzsingisz nagykan hada.
A gazda azt gondolja, mindez álom csupán,
s valóban az aludttejes csupor,
ahogy elejti, nem a föld felé esik.

*

Greenwich,
a nap a Szűz jegyében, az aszcendens a Bakban.
A követek szinte mind jelen:
nyilvános vajúdas, közszemlés szülés,
ahogy a törvény rendeli.
Édes sört visznek körbe, pitét, mustáros tojást.
A Chapel Royal megszeppent kórusa zsoltárokat dalol.
Anna franciául sikoltozik, s a szentet szapulja,
kinek képét dióbélszín hasára tették a bábaasszonyok.
A külső gangon Henrik föl-le jár,
előtte puffos, lószőrrel tömött braguette.
Aztán csizmát húz, vadászni megy,
s hattyút talál löni fécán helyett.
A bajt, hogy lány csupán a céklaszínű újszülött,
nincs ki meg merje neki mondani.

Kratzer, a német asztrológus nagy királyt ígért,
a legnagyobb Tudor uralkodó eljöttét számította ki.
Most főhet is feje.

*

Kandírozott halbőr pajzs, citromhég, jávorszarvasköröm,
kókuszdió, halcsont, cirbolyafenyőtoboz, csigaház,
cerkófmajom, papagájtoll, teknősbékapáncél,
fehér korall, kagylóhéj, bambusznád, kapribogyó,
pézsmapocokból kivágott pézsmagolyó,
és egy hatalmas szaru; talán rinótólók.
Harmincvalahány vámhatáron kell áthalhozni
a drága gyűjteményt;
ennyi sorompó, őrház, kaputorony,
vagy erősített állomás áll
a Németalföld s Nürnberg között.
Még szerencse, hogy némelyiknél
Albrecht mesternek nem kell adóznia,
mert a posztókabátos, láncinges vámszedők közt akad,
ki hajlandó elfogadni fizetség gyanánt képet is,
fa- vagy rézmetszetet, mely aztán a századok során
valami suf niban vagy fiók mélyén megmarad.
Így kerülhetett a házinyúl-ketrec aljzatrácsára
a *Bosszúálló angyalok*,
melyet a gazdasszony most
egy szárazabb lappal cserél föl.
Kiböngészi a címet is: *Melencholia 1*.

*

Másnap már nincs, ki érte pénzt fizet,
főképp nem Szent Ivánkor,
midőn a vermekből is eltűnt a jég,
ezért a cambridge-i piac kofaasszonya
(hogy jótét lélek, nem vitatható),
a megmaradt halak legnagyobbikát
fűszeres lisztben megsütve készül kínálni
az esti ünnepre gyűlő ájtatoskodóknak.
Úgy lát hozzá, ahogyan szokott,
a testet has felől hasítja föl,
ám az elképedt béméskodók elé
egy vitorlavászonba csavart könyv esik.
A szerző nem más, John Frith,
ki hitének mártírja volt.
Száz évvel korábban,
Szent Morus Tamás bölcs ítéletét betöltve,
életét máglyán végezte be.
A halban lelt iratnak híre megy,

kinyomtatják legott,
s isteni intelem gyanánt terjed
a bűzös gyomorban megőrzött beszély,
a *Vox piscis*,
mely szerint az igazság mindig visszatér.

*

A cenzorok a keleti oldalon foglalnak helyet.
Elöl a legfőbb döntnökök; talár, karing, biréttum.
A Krisztushívők olvasmányai felől
szótöbbséggel döntenek,
ám szinte mindig egyhangúlag.
A tévtanokkal terhes könyveket
egyetlen halomba hányják,
hol égi villám emészti őket el,
s a bűnös eszmék kígyóként tekergő hada
sisteregve fut szerte mindegyik kötetből.
Lista készül róluk, mi megjelenik kinyomtatva is,
ám később, egy év is alig múlik el,
e *Catalogus Librorum Prohibitorum* is betiltatik,
hisz sok galád eretnekek
épp e lajstromot böngészve válogat
a hitvány olvasmányok között.

*

A miniszterelnök magára ölti a palástot,
kezében országalma és jogar.
A korona a homlokába zökken,
ahogy a vasládára áll.
Így fessen le kend,
mondja az osztrák könyomdásznak,
parancsolja inkább,
s a férfi fölskiccel egy színes vázlatot,
mit később fog kidolgozni majd.
Az ártéri füzesben másnap,
Szent István éjjelén
a ládát együtt teszik gödörbe.
Fölöttük árvaszúnyog hadtestek rajzanak.
Velük van két magyar, kik imádkoznak is.
A sírt, hol nemzet süllyed el megtapossák,
s uszadék fával szórják sűrűn tele.
Tizenhárom év múlik el,
elnökünk elméje elborul, s rajta
a Schwarczer tébolyda modern hidroterápiája
sem képes már segíteni.
Úgy hírlik a korona bosszúja ez.

*

A kormányzó a szakállát levette,
s ingéből most fejtik ki a monogramot
húséges asszonykezek.
És zsebkendőiből csakúgy.
Tisztte út közlegényt,
őrnaggyá hadnagyot,
s igazoló levelet ad a civileknek is,
hogy új hazájukban majd boldoguljanak.
Szónokol, tiszteleg, olykor könnyet ejt,
de parolát nem ad.
A pestis orientalis miatt nem teszi,
hisz rá a hazának még nagy szüksége lesz.

*

Európai öltönyhöz széles sombrero-t visel,
s mezítláb jár télen is.
Igaz a tél San Salvadorban a nyártól alig különbözik.
Aki látja, nem felejt el.
Szájában aranygyűrűs szivar,
arcán igénnyel fodrászolt szakáll,
s szívében azok nyugalma, kik tudják,
sorsukat bölcsőbb elmék egy szinttel följebb rendezik.
Don Justo Armas.
Vendéglőt tulajdonol, gazdag famíliákhoz bejáratos,
kisasszonyoknak illemtant tanít,
s úgy hírlik, Salvadorban nincsen freemason,
ki nála magasabb osztályban foglal helyet.
Több nyelven is beszél, de egyiken sem árulja el,
hogy voltaképp ki ő.
Vajon szeretnék-e tudni,
vagy most már úgyis egyre megy?
104 éves, midőn eltávozik.

*

Sokat kellett csiszolni rajta,
ráment a szénszünet fele,
amíg használható lett a gomb.
A szovjet tiszt zubbonyáról szakadt le,
midőn égett testét a platóra tették.
A vegyes csapat tagja lett,
melyben együtt játszott
Pelé, Beckenbauer, Charlton, Garrincha, Best.
Kapusnak Jasint nevezte ki
(gyurmával tömött tintásüvegkupak).
A szovjet gombra Puskás nevét karcolta rá,

kit sosem látott játszani,
mert a tévé a Real meccs helyett
a Tenkes kapitányát mutatta csak,
vagy az Angyal kalandjait ismételte meg.
Ki emlékszik ma már?
Egy vöröskeresztes tejpor dobozban
megvan még talán a teljes csapat,
együtt az úttörősíppal,
a konfirmációra kapott Bibliával,
egy ismeretlen dédszülő megsárgult tejfogával
és az öltözőkabin kulccsal,
melyre rávésték: Abbázia.

*

Még mindig szemerkél.
Az útzárat feloldották, a forgalom újraindult,
bár ilyenkor már nem jár erre senki sem.
És reggelig nem is fog bizonynyal.
A testet elvitték,
csak a krétával körbehúzott kontúr maradt,
mely a záróvonalra majdnem merőleges.
A helyszínelő precízen dolgozott.
Körberajzolta az alak kezében szorongatott kaszát is,
s jól kivehető a csuklya,
amit a zord idő miatt viselt alighanem.
Teherautó üthette el, a féknyom rá utal,
s a letört visszapillantó tükör.
Ennek helyét is megjelölte a rendőrségi alkalmazott,
noha maga a tárgy is itt maradt.
Az elrepedt éjszakát mutatja most,
s rajta az eső csordogál.

*

Isten hanyatt dől, keblére kulcsolt nagy keze
a fenséges tudó fölött lassan emelkedik.
Egy berni szabadalomvizsgáló hivatal
ifjú alkalmazottja azt gondolja,
hogy a táguló univerzum
és a múlttól a jövő felé haladó idő
egymással kapcsolatban van.
Ha az egyik megváltozik, meg fog a másik is.
Egy magyar költő
midőn kortárs verseket az uruki époszokkal vet össze,
arra a következtetésre jut, hogy az időgyorsulás,
s az ebből következő téri tágulás tempója
aligha tartható sokáig.

Isten tüdeje immáron tele,
Feltöltötte a beáramló idő
s az exspirációs szakasz el nem kerülhető.
Az időnyíl iránya megfordulhat bármely pillanatban.
Felszólítja a világ vezetőinek fórumát,
s postiteket ragaszt az autók szélvédőire,
hogy – megelőzendő a kapkodást –
dolgozzanak ki tervet,
a visszafelé csorgó századok során
mit kell másként csinálni,
s hogy lehet jóvátenni,
ami időlegesen elrontatott.